

Вступ

Привіт. Мене звати Метью, хоча ви, мабуть, знаєте мене за іншим ім'ям. Друзі називають мене Меті.

Зараз я мав би бути мертвим.

Якщо хочете, можете це читати як послання з потойбіччя. Мого потойбіччя.

Сьогодні — Сьомий День Болю. І під Бодем я розумію не забитий палець ноги чи «Десять ярдів». Я пишу «Біль» із великої літери, адже такого сильного болю ніколи не відчував. То був платонічний ідеал болю, його взірець. Я чув, найсильнішим бодем люди вважають пологи. Що тут сказати. То був найсильніший біль, який лише можна уявити, тільки опісля я ще й не міг тішитися немовляті на руках.

Минав і Сьомий День Болю, і Десятий День Без Перистальтики. Розумієте, до чого я хилю? Я десять днів не срава, отаке відхилення. Щось пішло не так, геть не так. Той Біль не нив і не пульсував, як головний біль. Не був він і пронизливим та гострим, як панкреатит, котрий я заробив у тридцять років. Цей Біль був інакшим. Ніби тіло зібралося луснути. Ніби тельбухи намагалися вивратися назовні. Такий Біль, що просто не до жартів.

А звуки. Звуки, Господи. Взагалі я парубок спокійний і небагатослівний. Але того вечора горлав як різаний. Бувають вечори, коли вітер віє в потрібному напрямку, а всі машини вже на нічних стоянках. Тоді можна почути жахливий звук: койоти когось шматують, і цей хтось виє на Голлівудських пагорбах. Спершу той звук нагадує далекий, дуже далекий дитячий сміх, а потім ти розумієш, що це не він. Це провісник смерті. Звісно, найгірше — коли виття припиняється, бо ти розумієш: те, на що вони напали, уже мертве. Справжнє пекло.

Так, пекло існує. І хай ніхто не запевняє вас у протилежному. Я там був. Воно є. Кінець розмови.

Тієї ночі звіром був я. Я кричав і кричав, чіплявся за життя зубами й пазурами. Тиша означала кінець. Я й гадки не мав, як близько мій кінець.

Тоді я жив у будинку тверезого проживання в Південній Каліфорнії. Нічого дивного. Я пів життя провів у різних лікувальних центрах або будинках тверезого проживання. Воно ще так-сяк, коли тобі двадцять чотири. Коли сорок два — вже гірше. Мені ж було сорок дев'ять, і я досі намагався здихатися цієї халепи.

Я вже знався на наркозалежності й алкоголізмі незгірш від будь-якого консультанта і більшості лікарів, з якими мав справу в цих закладах. На жаль, користі від такого самопізнання — нуль. Якби важка праця й обізнаність дарували золотий квиток до тверезості, цей звір уже давно став би для мене тьмяним неприємним спогадом. Крапка. Я ж перетворився на професійного пацієнта, щоби просто вижити. Не потрібно підсолоджувати гірку правду. У сорок дев'ять я досі боявся самотності. На самоті мій божевільний мозок (божевільний лише в цьому питанні) знаходив якусь відмовку, щоб узятися за немислиме: випивку й наркотики. Озираючись на кількадесят років життя, зруйнованих шкідливими звичками, я страшенно боюся повернутися до них. Я не боюся виступати перед двадцятьма тисячами людей, але варто залишити мене самого на дивані перед телевизором на один вечір — і на мене нападав страх. Страх перед власною свідомістю. Страх перед власними думками. Страх, що свідомість укотре штовхне мене до наркотиків, як було вже безліч разів. Моя свідомість намагається мене вбити, і я це розумію. Мене повсякчас переповнює зачаєна самотність, якась туга, і я чіпляюся за думку, ніби щось із зовнішнього світу вилікує мене. Але я мав усе, що тільки було в зовнішньому світі!

Я зустрічаюся із Джулією Робертс. Байдуже, піди випий.

Я щойно купив будинок мрії, з нього видно все місто! Без наркодилера не відчуєш насолоди.

Я заробляю мільйон доларів на тиждень. Я молодець, еге ж? Хочеш випити? Авжеж. Дуже дякую.

У мене було все. Але це все було оманною. Ніщо не могло мене вилікувати. Я бодай приблизно уявив собі розв'язок цієї проблеми лише багато років по тому. Прошу, зрозумійте мене правильно. Усе це — Джулія, будинок мрії і мільйон на тиждень — було чудовим, і моя вдячність не має меж. Мені поталанило, як мало кому на планеті. А як я веселився — ви би бачили.

Просто моїх проблем це не розв'язало. Якби довелося почати спочатку, чи подався б я на проби «Друзів»? Аякже! Чи пив би я? Авжеж! Без алкоголю, який гамував мені нерви й допомагав веселитися, я шугнув би з хмародера ще до тридцяти років. Мій дід, неймовірний Алтон Перрі, ріс із батьком-алкоголіком. Через це він ніколи в житті не пив спиртного, жодного разу за довгі й чудові дев'яносто шість років.

Я не мій дід.

Я це пишу не для того, щоб хтось мене шкодував. Я пишу ці слова, бо вони правдиві. Я пишу їх, бо хтось може впасти в розпач, адже розуміє, що має кинути пити (як і я, ця людина має всю інформацію та розуміє наслідки), але не може цього зробити. Ви не самі, брати й сестри. (У словнику під словом «наркозалежний» має бути намальовано, як я отетеріло роззираюся навколо.)

У тому будинку тверезого проживання в Південній Каліфорнії був краєвид західного Лос-Анджелеса і два двоспальних ліжка. Друге ліжко займала моя помічниця й найкраща подруга Ерін — лесбійка, дружба з якою для мене скарб, адже вона дає радість жіночого товариства без романтичної напруги, котра, певно, і псує мою дружбу з гетеросексуалками (а ще з Ерін можна поговорити про звабливих жінок). Ми познайомилися за два роки до того в іншому центрі реабілітації, де вона працювала. Тоді я не кинув пити, але побачив, що Ерін прекрасна, хоч як крути. Я швиденько викрав її з того ребцентру і зробив своєю помічницею, а потім — найкращою подругою. Крім того, Ерін розуміла, що таке залежність, і врешті навчилася орієнтуватися в моїх негараздах ліпше за будь-якого лікаря, з яким я мав справу.

Ерін розраджувала мене в цій ситуації, та все одно я провів у Південній Каліфорнії багато безсонних ночей. У мене великі проблеми зі сном, особливо в таких місцях. Здається, я ніколи в житті

й не спав понад чотири години поспіль. Не легше було й від того, що ми дивилися суто документальні фільми про в'язницю. Я злазив з такої величезної дози ксанаксу, що мій мозок висох. Мені здавалося, що я — справжній ув'язнений, а цей витверезний заклад — справжня в'язниця. Один мій мозкоправ повторює, мов мантру, що «ми набуваємо смаку реальності». Що я можу сказати? Тоді я втратив і смак, і запах реальності. У мене був ковід головного мозку. Я просто марив.

Що-що, а Біль мені не примарився. Було так боляче, що я припинив курити, а якби ви знали, скільки я курив, то побачили б чіткий знак: щось серйозно пішло не так. Одна працівниця того закладу, на чиєму бейджі цілком могло б бути написано «Медсестра Сракоголовченко», запропонувала прийняти магнієву ванну для полегшення «дискомфорту». Ніхто не прибуває на місце ДТП з лейкопластиром. Не можна запроторювати людину, яка відчуває такий Біль, варитися у ванні у власному соку. Але ж ми набуваємо смаку реальності, пам'ятаєте? Тож я заліз-таки в ту магнієву ванну.

Я сидів у ванні, голий і страшенно зболений, і вив, ніби пес, якого роздирають койоти. Мене почула Ерін. Та мене і в Сан-Дієго почули, чорт забирай. Вона з'явилася у дверях ванної кімнати, поглянула на моє сумне оголене тіло, скорчене від Болю, і сказала дуже просту річ:

— Хочеш, поїдемо в лікарню?

Якщо вже Ерін вважала, що все аж так погано, все справді було аж так погано. До того ж вона помітила, що я не курив.

— Ідея — клас, — промовив я, підвиваючи.

Ерін насилу витягла мене з ванни й витерла. Щойно я почав одягатися, як біля дверей з'явилася консультантка. Припускаю, її збентежила розправа над собакою на території закладу.

— Я везу його в лікарню, — сказала Ерін.

Так склалося, що Кетрін, та консультантка, була вродливою білявкою, котрій я, судячи з усього, після прибуття запропонував одружитися. Гадаю, вона не була в захваті від мене. (Без жартів: після прибуття я був геть не при своєму розумі, тож попросив її стати моєю дружиною і негайно покотився зі сходів.)

— Він просто хоче роздобути наркотики, — відповіла Кетрін, поки я вдягався далі. — У лікарні він попросить наркотиків.

«Зрозуміло, цей шлюб не склався», — подумав я.

Мої завивання вже сповістили інших про ймовірність того, що на підлозі ванної кімнати валяються собачі тельбухи або комусь сильно Болить. Старший консультант Чарльз (уявіть собі батька-модель і матір-безпритульну) став у дверях біля Кетрін, щоб не дати нам вийти.

Не дати вийти? Нам що, дванадцять років?

— Він наш пацієнт, — сказала Кетрін. — Ви не маєте права його вивозити.

— Я знаю Меті, — Ерін стояла на своєму. — Він не намагається роздобути наркотики.

Тоді Ерін звернулася до мене.

— Меті, тобі потрібно в лікарню?

Я кивнув головою, не припиняючи кричати.

— Ми поїхали, — сказала Ерін.

Ми якось проштовхалися повз Кетрін і Чарльза й вийшли з будівлі на парковку. Я кажу «якось» не тому, що Кетрін і Чарльз здійняли велику бучу, намагаючись нас перепинити, а тому, що з кожним кроком Біль ставав іще нестерпнішим.

Високо в небі висіла яскрава жовта куля, яка зневажливо дивилася на мене згори вниз і геть не переймалася моїми стражданнями.

«Що це? — подумав я, корчачись у муках. — А, сонце, точно...» Я нечасто виходив надвір.

«До вас іде знаменитість із сильним болем у животі», — промовила Ерін у телефон, відчиняючи машину. Машини — безглузді банальні предмети, доки тобі не забороняють водити. Тоді вони перетворюються на чудодійні коробки свободи й ознаки успішного минулого життя. Ерін посадила мене на пасажирське крісло, я відкинув спинку. Черево нестерпно судомило.

Ерін улаштувалася на водійському кріслі й спитала:

— Хочеш доїхати швидше чи не по ямах?

— Жінко, доїдь хоч якось! — вичавив я із себе.

Тим часом Чарльз і Кетрін постаралися нам завадити і стали перед машиною, заблокувавши її. Чарльз здійняв руки долонями

до нас, ніби казав «Ні!». Можна подумати, автівку вагою понад тонну можна спинити силою його лаписьк.

І це ще не все: Ерін ніяк не могла завести машину. Щоб запустити двигун, потрібно голосно наказати машині завестися. Я ж знімався у «Друзях», самі розумієте. Кетрін і Долоні стояли наче вкопані. Коли Ерін розібралася, як заводиться цей бісів автомобіль, залишився останній крок. Вона витиснула газ, рушила з місця і завершила на бордюрі. Цей поштовх відлунув мені в усьому тілі, і я мало не врізав дуба. Заїхавши двома колесами на бордюр, Ерін промчала повз Кетрін і Чарльза та виїхала на вулицю. Ті дивилися, як ми мчали, а мені закортіло підбурити Ерін переїхати їх. Дуже страшно, коли не можеш припинити кричати.

Якби я таке виробляв лише заради наркотиків, мені мали б дати Оскар.

— Ти що, умисно наїжджаєш на лежачих поліцейських? Може, ти не помітила, але мені трохи недобре. Повільніше, — благав я. У нас обох котилися сльози.

— Я мушу їхати швидко, — сказала Ерін. Її співчутливі карі очі схвильовано й перелякано дивилися на мене. — Тобі чимшвидше потрібно в лікарню.

Десь на цьому місці я і знепритомнів. (Між іншим, 10 балів за шкалою болю — це втрата свідомості.)

[Майте на увазі: наступні кілька абзаців цієї книжки будуть не мемуарами, а біографією, адже мене вже не було.]

Найближчою до будинку тверезого проживання була лікарня Святого Іоанна. Оскільки Ерін завбачливо зателефонувала й попередила, що до них прямує важлива особа, біля під'їзду для швидкої нас зустрів паркувальник. Ерін дзвонила, ще не знаючи, що я страшенно хворий. Вона потурбувалася про мою приватність. Але в лікарні побачили, що ситуація вкрай серйозна, і помчали мене у процедурний кабінет. Там від мене почули: «Ерін, чому на дивані м'ячики для пінг-понгу?».

Ні дивана, ні м'ячиків для пінг-понгу не було. Я просто марив (не знав, що від болю можна марити, але чом би й ні). Потім у мій мозок проникнув дилаудид (мій найулюбленіший у світі наркотик), ненадовго повернувши мене до тями.

Хтось сказав, що мені терміново потрібна операція, і зненацька в мою палату злетілися всі медсестри Каліфорнії. Одна з них попередила Ерін: «Готуйтеся бігти!». Ерін була готова, тож ми всі побігли — точніше, бігли вони, мене ж лише швидко докотили до процедурної кімнати. Ерін попросили піти за лічені секунди після того, як я сказав їй: «Будь ласка, не йди». Потім я заплющив очі й не розплющував їх два тижні.

Так-так: кома, пані та панове! (І ці сучі діти з будинку тверезого проживання не пропускали нашу машину?)

Щойно я впав у кому, як виблював токсичне лайно, що назбиралося за десять днів, і вдихнув його через шланг. Воно пішло прямо в легені. Легеням це не надто сподобалося — привіт, пневмоніє, — після чого в мене розірвалася товста кишка. Повторюю для тих, хто не второпав: у мене розірвалася товста кишка! Мені й раніше закидали, що я лайняна людина, але тепер це виявилося правдою.

Радий, що я цього не бачив.

Тоді майже не залишалося сумнівів, що я помру. Мені не пощастило заробити розрив товстої кишки? Чи ж поталанило опинитися в єдиному місці в Південній Каліфорнії, де цьому могли якось зарадити? Хай там як, а на мене чекала семигодинна операція, яка принаймні залишила всім моїм рідним удосталь часу, щоб домчати до лікарні. Там кожному сказали: «Шанси Метью дожити до ранку — два відсотки».

Усі були на таких емоціях, що дехто навіть рухнув на підлогу в лікарняному вестибюлі. Я пам'ятатиму до кінця днів, що моя мати й інші рідні почули ці слова.

Мої рідні знали, що операція триватиме щонайменше сім годин, і не сумнівалися, що в лікарні зроблять усе можливе. Тож вони переночували вдома, щоб трохи перепочити, поки моя підсвідомість боролася за життя поміж ножів, трубок і крові.

Спойлер: до ранку я таки дожив. Але небезпека ще не минула. Моїм рідним і друзям сказали, що прожити якийсь час мені допоможе лише апарат ЕКМО (це означає «екстракорпоральна мембранна оксигенація»). ЕКМО часто називають «Аве Марія». Скажу одразу, що того тижня в лікарні при Каліфорнійському

університеті в Лос-Анджелесі до ЕКМО під'єднали чотирьох пацієнтів, і всі вони померли.

Ситуацію ускладнювало те, що в лікарні Святого Іоанна не було апарата ЕКМО. У Седарс-Синайському медичному центрі подивилися на мій анамнез і, вочевидь, сказали: «Ми не хочемо, щоб Метью Перрі помер у нашій лікарні».

Дякую, чуваки.

Лікарня при Каліфорнійському університеті також не хотіла мене приймати. З тієї-таки причини? Хтозна. Та принаймні там зголосилися надати апарат ЕКМО і команду медиків. Мене під'єднали до нього на кілька годин — і він спрацював! Тоді мене перевезли в лікарню при Каліфорнійському університеті швидкою, вщерть набитою лікарями й медсестрами. (Я не пережив би й п'ятнадцяти хвилин у машині, особливо з таким стилем водіння, як в Ерін.)

У лікарні при Каліфорнійському університеті мене поклали в кардіологічно-легеневе реанімаційне відділення, яке стало моєю домівкою на наступні шість тижнів. Я досі був у комі. Цілком імовірно, що мені там неабияк сподобалося. Затишно вмовстився в ліжку, накачувався наркотиками — що може бути краще?

Мені сказали, що під час коми я ніколи, жодного разу не залишався на самоті — у палаті завжди був хтось із рідних або друзів. Вони пильнували коло мене при свічках, улаштовували молитовні кола. Мене огорнули любов'ю.

Урешті сталося диво — і я розплющив очі.

[Повернімося до мемуарів.]

Найпершою я побачив матір.

— Що сталося? — насилу прохрипів я. — Де я, чорт забирай?

Останнє, що пам'ятав, — як ми з Ерін їхали в машині.

— У тебе розірвалася товста кишка, — сказала мама.

Після такої звістки я вчинив так, як будь-який комедійний актор: закотив очі та знову заснув.

Я чув, що дуже хворілюди втрачають зв'язок із реальністю. Їх осяває чимось типу «Бог дає тобі стільки, скільки ти можеш витримати». Я ж іще кілька тижнів після виходу з коми відмовлявся чути, що